

II. 7, 8 Základem úsilí je studium textů, učení mistra a vlastní snaha.

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, člověk by měl s tělem zbaveným nemocí a s myslí zbavenou trápení usilovat o poznání Já, tak aby se vyhnul dalšímu zrození. Vlastní úsilí má trojí kořeny, a proto i trojí plody, jimiž jsou vnitřní probuzení Inteligence, rozhodnutí mysli a fyzický čin.

Kořeny, z nichž vlastní úsilí vychází, jsou studium posvátných textů, učení mistra a samotná vlastní snaha jedince. Osud či boží řízení s tím nemají co dělat. Proto ten, kdo touží po osvobození, by měl vytrvalým úsilím obracet nečistou mysl k čistému a vytrvalému úsilí. To je podstatou všech posvátných knih. Světcí zdůrazňují, že je důležité vytrvale následovat cestu vedoucí k dobru. A moudrý hledající ví, že plody jeho snažení budou úměrné intenzitě jeho úsilí a ani osud ani boží řízení v tom nic nezmění. Jen na jeho vlastním úsilí záleží, čeho člověk dosáhne. Přijde-li však na něj neštěstí, lidé ho utěšují tvrzením, že je to osud. Přitom je zřejmé, že chceme-li odjet do ciziny, musíme se vydat na cestu, a chceme-li zahnat hlad, musíme se najíst. V tom osud roli nehraje. Osud či boží řízení nikdo nikdy neviděl, zato každý zakusil, jak nějaký dobrý nebo naopak špatný čin vedl k dobrému nebo špatnému následku. Proto by měl člověk již od mládí usilovat o skutečné dobro, tedy osvobození, studiem posvátných knih, pobýváním v přítomnosti mudrců a správným vlastním úsilím.

Osud či boží řízení je způsob náhledu, na nějž jsou lidé zvyklí a považují ho za skutečný jen proto, že se o něm jako o skutečném opakovaně mluvilo. Pokud by všechno na světě bylo opravdu určeno osudem či božím řízením, jaký smysl by měl nějaký čin, včetně koupelí, mluvení či učení. A proč by měl člověk vůbec někoho učit? Ne. V tomto světě je každý vyjma mrtvolý činný a každá činnost má své následky. A osud či boží řízení ještě nikdo nikdy neviděl.

Jen na svoji omluvu lidé říkají: „Bylo mým osudem to udělat.“ Pravda to však není. Když kupříkladu astrolog předpoví mladíkovi, že se stane učencem, může se jím onen člověk stát, aniž by studoval? Nemůže. Tak proč věříme na boží vůli? Zde přítomný mudrc Višvámitra dosáhl stavu *Brahma rši* vlastním úsilím a my ostatní jsme získali Sebepoznání neboli poznání Já také jen vlastním úsilím. Ó Rámo, vzdej se víry v osud a v boží řízení a zaměř se na vlastní úsilí.